

สารบัญ

บทที่ ๑ บทนำ : กว่าจะมาเป็นรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐....

๒๓

บทที่ ๒ กระบวนการยกร่างรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

และกระแสต่อต้านคัดค้าน.....

๔๗

๒.๑ การจัดตั้งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

๔๗

๒.๒ กระบวนการดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญ

๔๘

๒.๓ ขั้นตอนการออกเสียงลงประชามติร่าง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.

๔๙

๒.๔ ประเด็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้ที่ต่อต้าน

คัดค้านร่างรัฐธรรมนูญ

๕๙

๒.๕ ข้อโต้แย้งทางวิชาการต่อกลุ่มผู้คัดค้าน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๖๐

๖๙

บทที่ ๓ เอกสารมติหลักของรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐....

๑๐๕

๓.๑ คำประกาศของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๖๐

๑๑๐

๓.๒ ครอบในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญในรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)

พุทธศักราช ๒๕๕๗

๑๑๕

๓.๓ หลักคิดและความคาดหวังของคณะกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญ

๑๑๙

**บทที่ ๔ หลักการใหม่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่สำคัญกับประชาชน**

๑๒๕

๔.๑ การกำหนดหลักการเพิ่มเติมในการปฏิบัติหน้าที่
ของหน่วยงานรัฐที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์
ส่วนรวมของประเทศไทยและความสุขส่วนรวม
ของประชาชนด้วย ในมาตรการ ๓ วรรคสอง

๑๓๐

๔.๒ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
อย่างกว้างขวางไม่จำกัดเฉพาะแต่ที่บัญญัติไว้
ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเท่านั้น

๑๓๒

๔.๓ การกำหนดหลักการที่ต้องคำนึงถึงเพิ่มเติม
ในการตรากฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพประชาชน
ในมาตรการ ๒๖

๑๓๕

๔.๔ การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา
มากขึ้นในกรณีการควบคุมตัวและการประกันตัว
ในมาตรการ ๒๕

๑๓๕

๔.๕ การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม
ตามมาตรการ ๓๒ วรรคสอง

๑๔๒

๔.๖ การคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
เสรีภาพวิชาการและสื่อมวลชนโดยกำหนด
เงื่อนไขของการใช้เสรีภาพที่มีข้อจำกัดซึ่งต้อง

คำนึงเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น และ)
การให้ความสำคัญกับจริยธรรมของสื่อมวลชน
ในมาตรฐาน ๓๔ และมาตรา ๓๕

๑๕๕

๔.๗ การคุ้มครองเรื่องการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
ของบุคคลโดยระบุถึงหลักการเวนคืนที่จำเป็น
เพื่อใช้ประโยชน์และการคืนอสังหาริมทรัพย์
ที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ในมาตรฐาน ๓๘
วรรคสี่ และวรรคห้า

๑๕๕

๔.๘ การคุ้มครองเสรีภาพในการประกอบอาชีพ
ของบุคคลโดยกำหนดข้อยกเว้นการตรา
กฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพ
เพียงเท่าที่จำเป็นและต้องไม่เลือกปฏิบัติ
หรือการก่อการจัดการศึกษาของสถาบัน
การศึกษาตามมาตรา ๔๐

๑๕๗

๔.๙ การเพิ่มเติมสิทธิของชุมชนให้มากขึ้นในการ
เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งานจารัง
ในมาตรา ๔๑ และให้ประชาชนและชุมชนมีสิทธิ
เสนอแนะต่อหน่วยงานรัฐในการดำเนินการหรือ
งดเว้นดำเนินการได้ที่จะกระทบต่อประชาชน
และชุมชนเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๔๑ (๓)

๑๖๑

- ๔.๑๐ การให้สิทธิประชาชนและชุมชนในการจัด
สวัสดิการของชุมชนและการคุ้มครองสิทธิของ
มาตรการเป็นครั้งแรก ในมาตรา ๔๓ (๔) และ
มาตรา ๔๘ ๑๖๗
- ๔.๑๑ การปรับปรุงแก้ไขกระบวนการใช้สิทธิพหุด้วย
รัฐธรรมนูญของประชาชนให้มีความเหมาะสม
และชัดเจนในการใช้สิทธิยิ่งขึ้น ในมาตรา ๔๕ ๑๗๐
- ๔.๑๒ การกำหนดหน้าที่ของนักกฎหมายเป็นผลเมื่อ
เพิ่มเติมจากเดิมเพื่อให้เกิดความกรอบกันที่
ต้องปฏิบัติควบคู่ไปกับสิทธิเสรีภาพตาม
รัฐธรรมนูญที่คุ้มครองให้ไว้ ในมาตรา ๕๐ ๑๗๖
- ๔.๑๓ การกำหนดให้ประชาชนและชุมชนมีสิทธิ
ตัดตتمและเร่งรัดให้รัฐปฏิบัติตามหน้าที่ของรัฐ
รวมถึงฟ้องร้องหน่วยงานรัฐเพื่อจัดให้ประชาชน
หรือชุมชนได้รับประโยชน์ตามหน้าที่ของรัฐ
เป็นกิจกรรม ในมาตรา ๕๑ ๑๗๗
- ๔.๑๔ การบัญญัติรับรองไว้ชี้หน้าที่ของรัฐเป็น
ครั้งแรกเพื่อเป็นการผูกพันให้หน่วยงานรัฐต่างๆ
ต้องปฏิบัติตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทยกำหนดไว้ โดยประชาชนและชุมชนไม่ต้อง
มาเรียกร้องสิทธิก่อน ในหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ๑๗๑
- ๔.๑๕ การกำหนดหน้าที่ของรัฐด้านการศึกษาและ
สาธารณสุข เพื่อดูแลประชาชนอย่างครอบคลุม
ทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม
ในมาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ ๑๗๖

- ๔.๑๖ การคุ้มครองในเรื่องการจัดทำสาธารณูปโภค โดยรัฐให้ยึดหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนและ หลักประกันความเป็นเจ้าของโดยรัฐในกิจการ สาธารณูปโภคเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๕๖ ๑๗๕
- ๔.๑๗ การปรับปรุงบทบัญญัติในเรื่องการดูแลรักษา ารีตประเพณีและสิ่งแวดล้อมโดยรัฐให้มีการ คุ้มครองอย่างครอบคลุมและกำหนดเป็นหน้าที่ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในมาตรา ๕๗ และต้องมีการเยียวยาผลกระทบที่เกิดจาก โครงการของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตเป็นครั้งแรก ในมาตรา ๕๘ ๑๗๑
- ๔.๑๘ การกำหนดหน้าที่เปิดเผยข้อมูลเชิงสารของ ราชการโดยรัฐไว้อย่างชัดเจนเป็นครั้งแรก แทนที่ จะเป็นสิทธิของประชาชนที่จะมาเรียกร้องขอ ตรวจสอบแบบสมัยก่อน ในมาตรา ๕๙ ๑๗๓
- ๔.๑๙ การกำหนดหน้าที่ในการดูแลคลื่นความถี่และ สิทธิในการเข้าใช้วงโจรดาวเทียมเพื่อรักษา ผลประโยชน์ของประเทศไทยและประชาชน ในมาตรา ๖๐ ๑๗๓
- ๔.๒๐ การกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องดูแลสิทธิผู้บริโภค ตามมาตรา ๖๑ เป็นครั้งแรก ๒๐๑
- ๔.๒๑ การกำหนดหน้าที่ในการรักษาวินัยทางการเงิน การคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด ในมาตรา ๖๒ ๒๐๙

- ๔.๒๒ การกำหนดเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องให้ความสำคัญกับการป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบและส่งเสริมนบทบาทภาคประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นครั้งแรก ตามมาตรา ๖๓ ๒๐๙
- ๔.๒๓ การกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง ในการปฏิรูปประเทศไทยด้าน ในมาตรา ๖๕ ๒๑๑
- ๔.๒๔ การปรับปรุงหลักการปฏิบัติเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในแนวนโยบายแห่งรัฐให้เหมาะสม ตามมาตรา ๖๖ ๒๑๒
- ๔.๒๕ กำหนดให้ความสำคัญดูแลบทบาทของรัฐในการปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนาและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในมาตรา ๖๗ เป็นครั้งแรก ๒๑๓
- ๔.๒๖ การกำหนดเป้าหมายในการจัดระบบการบริหารงานกระบวนการยุติธรรม โดยไม่ให้ประชาชนเสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควรและเพิ่มมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ ในมาตรา ๖๘ ๒๑๔
- ๔.๒๗ การขยายการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาไปยังศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ โดยไม่จำกัดเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน ในมาตรา ๖๙ ๒๓๐

๔.๒๙	การให้ความสำคัญที่รัฐพึงให้ความคุ้มครอง ชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เป็นครั้งแรก ในมาตรา ๗๐	๒๓๒
๔.๒๔	การให้ความสำคัญกับครอบครัวในฐานะสถาบันชั้น พื้นฐานของสังคมและการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ ในมาตรา ๗๑	๒๓๓
๔.๓๐	การทำหนดแนวทางที่รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับ ที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ในมาตรา ๗๒	๒๓๔
๔.๓๑	การให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือสนับสนุน เกษตรกรและคุ้มครองสวัสดิการของผู้ใช้แรงงาน ในมาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๔	๒๓๕
๔.๓๒	การทำหนดนโยบายแห่งรัฐด้านเศรษฐกิจ ที่ยึดมั่นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและ การทำදีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ ที่พึงคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนา ด้านวัตถุกับสิ่งแวดล้อมและความสุขของประชาชน เป็นครั้งแรก ในมาตรา ๗๕	๒๓๖
๔.๓๓	การทำหนดนโยบายแห่งรัฐด้านการพัฒนา ระบบราชการ ในมาตรา ๗๖	๒๓๗
๔.๓๔	การทำหนดนโยบายแห่งรัฐในการตราชฎามาย โดยยึดหลักความจำเป็น การกำหนดให้มีการ รับฟังความคิดเห็นก่อนการตราชฎามาย ทุกฉบับและมาตรการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ กฎหมายเป็นครั้งแรก ในมาตรา ๗๗	๒๓๘

๔.๓๕ การให้ความสำคัญในบทบาทภาครัฐที่ต้องส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ กับภาครัฐ ในมาตรา ๗๙

บทที่ ๔ บทสรุป.....	๒๖๓
บรรณานุกรม.....	๒๗๑
ภาคผนวก.....	๒๗๕
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พพ.ศ.๒๕๖๐	
เฉพาะหมวด	
หมวด ๑ บททั่วไป	
หมวด ๒ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย	
หมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย	
หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ	
และหมวด ๖ แนวโน้มนายแห่งรัฐ	